

Class Management in Islamic Education

Mehmet Okutan

Trabzon University, Fatih Faculty of Education, Trabzon / Turkey
E-mail: mehmetokutan@ktu.edu.tr

Abstract

One of the most important problems of teachers is classroom management. As the changing social structure changed the classroom environment, it was difficult for teachers to keep up with this structure. It is observed that religious culture and ethics teachers who are responsible for religious education in particular have more difficulty in adapting to the new educational environment as they adopt the practices of traditional education. In this study, it has been tried to find some clues about how classroom management of Islamic education has found its place in the literature and how it can become a better quality manager in classroom management. The inclusion of a soft attitude and behavior along with student-centered and compassion in Islamic education is at a level that will make significant contributions to these qualities of teachers. According to this, the teachers who teach religion will better follow the religious literature and the suggestions of the Qur'an and Sunnah, especially in the class management behaviors, will increase the quality of class management in Islamic education. Thus, it can be said that teachers who practice religious education will be eligible to be a humanitarian and that class management will be a role model for other teachers.

Keywords: Islamic Education, Classroom Management, Religious Culture

İslami Eğitimde Sınıf Yönetimi

Özet

Öğretmenlerin en önemli sorunlarının başında sınıf yönetimi gelir. Değişen toplumsal yapı, sınıf ortamını da değiştirdiğinden, öğretmenlerin bu yapıya ayak uydurmaları zorlaşmıştır. Özellikle din eğitimi vermekle yükümlü din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenlerinin, geleneksel eğitimin uygulamalarını daha çok benimsemelerinden dolayı, yeni eğitim ortamına uyum yapmakta daha çok zorlandıkları gözlenmektedir. Bu çalışmada İslami eğitimin alanyazınında sınıf yönetiminin nasıl yer bulduğunu tespit edip, DKAB öğretmenlerinin sınıf yönetiminde nasıl daha kaliteli yönetici haline gelebileceklere ilişkin bazı ipuçları yakalamaya çalışılmıştır. İslami eğitimde öğrenci merkezli ve merhametle birlikte, yumuşak bir tutum ve davranışın yer alması, öğretmenlerin bu niteliklerine önemli katkılar yapacak düzeydedir. Buna göre, din öğreten öğretmenlerin, dini alanyazını daha iyi takip edip, Kur'an ve Sünnetin önerilerini, özellikle sınıf yönetimi davranışlarında somutlaştırmaları, İslami eğitimde, sınıf yönetiminin kalitesini artıracaktır. Böylece, din öğretimini icra eden öğretmenlerin, sınıf yönetiminin daha bir insani olmaya uygun olacağı ve diğer öğretmenlere rol model olabilecekleri söylenebilir.

Anahtar kelimeler: İslami Eğitim, Sınıf Yönetimi, Din Kültürü

Giriş

Eğitim sisteminin en önemli bir alt sistemi olan okul, öğretimin gerçekleştirildiği mekânlardan oluşur. Eğitimin okulda geçen planlı programlı kısmı olan öğretim de, okulun sınıf denilen ortamlarında gerçekleştirilir. Bundan dolayıdır ki, genellikle okul denince aklımıza hemen "sınıf" gelir. Sınıf, bölünmüş, grup olmuş varlıkların adıdır(Başar 2012: 14). Eğitimde sınıf, genellikle bilgi, yaş, belirli

konuda yetişmişlik gibi değişkenler gözönüne alınarak oluşturulan insan gruplarının adıdır. Sınıf bir grup insanın adıdır. Sınıf, bazı özellikler açısından benzeşen öğrenci gruplarının adı, sınıf yönetimi de ders yapılan yerin değil, bu öğrenci grubunun yönetimi olarak tanımlanmaktadır(Başar 2012:15). Günümüz eğitim anlayışında, sınıf, başkalarınca keşfedilen bilgilerin aktarıldığı bir ortam değil, öğrencilerin aralarında ve öğretmenleriyle etkileşimi sonucu, yeni bilgiler ürettikleri bir ortam olarak kurgulanmalıdır(Özden 1999: 17). Böyle bir sınıf ortamının yönetimi, geleneksel öğretmen merkezli sınıf yönetimine göre çok daha zorlu bir iştir. Çünkü öğrenci merkezli sınıf yönetiminde bütün öğrencilerin katılımı ve etkin olmaları, sınıf düzenini sağlamada, doğal olarak bazı zorlukları beraberinde getirir. Öğretmen kişiliği, bilgisi ve tecrübesiyle bu zorlukların üstesinden gelebilecek liderlik özelliklerine sahip olmak zorundadır. Sınıf yönetimi, her ne kadar öğrenci grubunun yönetimi olarak değerlendirilse de öğretmen, ders yapılan yerin de iyi organize edilmesinden sorumludur. Ders yapılan yeri, öğrenci grubundan bağımsız düşünmek elbette mümkün değildir. Nitekim sınıf yönetiminin birkaç boyutundan biri de, sınıfın fiziksel boyutu olarak kabul edilmektedir. Başka bir tanımla sınıf, belli bir yerde toplanarak, , bir ya da birkaç öğretmenin gözetim ve yönetimi altında ders gören öğrenci kümesi(Oğuzkan 1981) biçiminde tanımlanmaktadır. Sınıf yönetimi, büyük ölçüde sınıfta bulunan bireyleri etkilemeye yönelik bir etkinlik olarak değerlendirilebilir(Erdoğan İ. 2000: 1). Buna göre sınıf yönetimi, öğrenciyi etkileyen fiziksel, psikolojik, sosyal boyutların tümünün en etkili biçimde sevk ve idare edilmesi şeklinde açıklanabilir. Sınıf, öğretmen tarafından yönetilmesi, yani sevk ve idare edilmesi gereken formal bir örgüt olarak karşımıza çıkmaktadır. Sınıf yönetimi, sınıf kurallarının belirlenmesi, uygun bir sınıf düzeninin sağlanması, öğretimin ve zamanın etkili yönetilmesi ve öğrenci davranışlarının denetlenerek olumlu bir öğrenme ikliminin geliştirilmesi süreci(Çelik 2003:3) biçiminde de tanımlanabilir. Sınıfın öğretime uygun hale getirilmesi ve sınıftaki insan ve madde kaynaklarını etkili bir şekilde kullanmayı gerektiren bir etkinlik olarak kabul edilen sınıf yönetimi, öğretmenin yönetsel becerisini sınıf ortamında kullanmayı zorunlu kılmaktadır(Çelik 2003: 4). Öğretmenin sorumluluğunda olan sınıf yönetimi, okul yönetiminin sınıfa uygulanması anlamına gelir. Sınıf yönetimi, eğitim bilimlerinin birçok disiplininden yararlanmakla birlikte, daha çok eğitim yönetimi bilim dalından yararlanan disiplinler arası bir disiplin olarak değerlendirilmektedir. Öğretmenin başarısı, öğretimi nasıl yönettiği ile ilgili olup, öğretimin iyi yönetilmesi, sınıfın başarılı bir şekilde yönetildiği anlamına gelir. En seçilmiş öğrencilerden bir sınıf oluşturun, sınıfı bütün teknolojik araç-gereçlerle donatın, kitap, vb. malzemeyi eksiksiz bir şekilde sağlayın. Bu sınıfın, öğretmensiz bir yere varamayacağı gibi, etkili bir yöneticilik bilgi ve becerisine sahip olmayan bir öğretmenle de istenen bir yere varması güç, hatta imkânsızdır(Okutan 2010: 3). Çünkü otoritesiz öğretimin başarılı olması mümkün değildir; otorite ise, öğretmenin sınıfı liderce yönetmesi anlamına gelir. Öğretimin toplu bir etkinlik olarak gerçekleştirildiği yer sınıftır. Etkili bir sınıf yönetimi, sınıf ortamının amaçların gerçekleştirilmesine en iyi hizmet verebilecek şekilde düzenlenmesini, eğitsel amaçlar için gerekli kaynaklardan en üst düzeyde yararlanılmasını gerektirir(Başar 1998). Sınıfı etkili yönetemeyen öğretmenlerin öğrencileri dersten kopar, dersi sevmeye hale gelir ve öğrendiklerini sadece ezberleyerek kazandığından, kısa sürede unuturlar. Öğrencilerin dersi sevmemesinin, dersten kopmasının, başarısız olmasının, öğrendiklerini günlük yaşamda uygulayamamasının temel birkaç nedeninden biri, sınıfın iyi yönetilememesidir(Başar 1991). Öğretimin başarısızlığı, genellikle sınıf yönetiminin etkisiz oluşu ile açıklanabilir. Sınıftaki insan ve madde kaynağının iyi sevk ve idaresi olan sınıf yönetimi, öğretmenin başarılı olmasının olmazsa olmazlarıdır.

Sınıf yönetimi, bir öğretmende bulunması gereken yeterliklerle ilgilidir. Geleneksel eğitimde “Bilen öğretir.” kanaati hâkimdir. Eğitim biliminin gelişmesi ile öğretmenlik mesleğinin, hem bilim hem sanat olduğu gerçeği ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin üç yeterliğe sahip olmaları gerekir. Bu yeterliklerden biri, alan bilgisi, diğeri genel kültür ve üçüncüsü öğretmenlik meslek bilgisi yeterliğidir. Günümüzde artık hem öğretmenliğin, hem de yöneticiliğin okulu olduğu anlayışı kabul edilir olmuştur. Bildiğimizi öğretebilmek için bazı “püf noktalarının” farkında olunması gerektiği ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin farkında olmaları gerektiği püf noktalarından biri de “sınıf yönetimi” dir. “Sınıf yönetimi”, ülkemizde, 1997 yılından beri öğretmenlik meslek derslerinden biri olarak, öğretmen adaylarına okutulan bir ders kabul edilmiş ve uygulamada kullanılmaya başlamıştır.

Sınıf yönetimi dersi, diğer öğretmenlik meslek dersleri içerisinde öğrencilerin “kolay ders” kabul ettikleri bir derstir. Buna karşılık sınıf yönetimi, öğretmenleri en çok korkutan bir öğretmen davranışı olarak değerlendirilmektedir. Başka bir ifade ile eğitim-öğretimde sınıf yönetimi, öğretmenlerin korkulu rüyası olarak değerlendirilmeye devam ediyor. Öğrencilerin hayatlarını etkileyen en önemli öğe aile, daha sonra da öğretmendir. Ne var ki her öğretmen bu etkilemeyi başaramıyor. Oysa öğretimin olduğu her yerde yönetim vardır ve öğretmen, bu yönetimi, bir orkestra şefi gibi sevk ve idare etmekle yükümlüdür.

Bu yükümlülüğü yerine getiremeyen öğretmen, sınıfta, öğrenciler nezdinde etkisizleşmektedir. Çünkü öğretmenler, değişen öğrenci profilinin öğretmenlerin otoritesini sarstığına inanıyorlar. Otoritenin olmadığı bir sınıf ortamında, öğretmenin, her biri ayrı bir dünya olan öğrencilerin bireysel özelliklerini ortaya çıkarması zordur. Bireyin kendini gerçekleştirme için bireysel özelliklerinin ortaya çıkarılması zorunludur. Bu durumun ortaya çıkmasının da etkili sınıf yönetimine bağlı olduğu aşikârdır.

Öğretmenin öğretim hizmetini sunarken karşılaştığı sorunların özünde, aslında sınıf yönetimi becerisi yatmaktadır. Sınıf yönetimi becerisi eksik öğretmenin etkililiği tartışılır hale gelmektedir. Öğretmenlerin etkisizliğinin “öğretmenlik meslek bilgisi” kaynaklı olduğu söylenebilir. Bu alanın da daha çok sınıf yönetimi boyutunda sorunların ortaya çıktığı görülmektedir. Bazı öğretmenlerimiz için, “Bu öğretmen konusunu biliyor, ama anlatamıyor, sıkıyor.” şeklinde bir yargıda bulunduğumuz çok olmuştur. Böylesi bir öğretmenin sorununun, öğretmenlik bilgi ve becerisi ile ilgili olduğu aşikârdır. Böyle bir öğretmenin sorunu, sınıfa hâkimiyet sağlayamama olarak da anlaşılabilir. Geleneksel sınıf yönetimi, dünyanın en yalnız işlerinden biridir. Etrafı öğrenci deniziyle çevrili öğretmen, körfezdeki yalnız bir kaya gibidir. Öğretmenler odası vardır tabi. Öğretmen odasında birileriyle olabilen öğretmen, sınıfta, sınıfı yönetirken, öğretimi gerçekleştirirken tümüyle tek başınadır. Arkadaş desteği yoktur, gerçek ve canlı bir derslikte, kenarlarda olup bitenleri öğrenmek için fazladan bir çift gözünüz yoktur(Khan, 2018: 170). Üstelik öğretmenin sınıfı yönetmekle ilgili bütün bilgisi, eğitim fakültesinde okuduğu sınıf yönetiminin teorik bilgilerinden ibarettir. Deneyimsiz bir öğretmenin bu alt yapı ile deneyimli bir öğretmen gibi sınıfı yönetmesini beklemek ona haksızlıktır. Dolayısıyla deneyimsiz öğretmenlerin sınıfı yönetmede istenen başarıyı göstermesi zordur. Bundan dolayı öğretmenlerin sınıfı yönetmede sorun yaşamaları sıradan bir durumdur. Sınıfı yönetmede sorun yaşayan öğretmenlerin etkisiz hale düşmesi, öğretimin kalitesini düşürdüğünü de unutmamalıdır. Sınıflar ne kadar iyi yönetilirse, o kadar iyi bir öğretim ortamı haline gelebilir. Bundan dolayıdır ki, etkili öğretmen olmanın en temel şartı, etkili bir sınıf yönetimi bilgi ve becerisine sahip olmaktır(Okutan 2010:5). Araştırmalar sınıf yönetimi ile öğrenci ve öğretmen başarıları arasında anlamlı ilişki bulunduğunu ortaya koymaktadır

Yapılan araştırmada öğrencilerin başarısını %50 kendileri, %30 öğretmenler, %5 ya da %10 aile ortamı ve ilişkileri, %5 ya da %10 arkadaş ilişkileri etkilediği ortaya çıkmıştır(Mansor ve diğerleri 2012). Görüldüğü gibi öğretmenlerin %30'luk etkisi, onların kalitesini ve etkisini açıkça ortaya koymaktadır. Öğrencinin başarısında bu denli bir etkiye sahip olan öğretmenin, aslında bu etkisinin sınıf yönetimi becerisinden kaynaklandığı söylenebilir.

Darling(2002)'in yaptığı araştırma gösteriyor ki, öğretmenin etkili oluşu, tamamen öğrencinin başarısı ve sınıfıçi performansı ile ilgilidir(Mansor ve diğerleri: 2012).

Sınıf yönetimi, aynı zamanda davranış yönetimi içerir. Okulu sevmek, kendini oraya ait hissetmek, öğrenme isteğini artırır ve motivasyon sağlar. Öğrenilecek konu, tamamen sınıf yönetimine bağlıdır.(Mansor ve diğerleri 2012). Sınıfı etkili yöneten öğretmen, öğrenciye okulu sevdirebilir; öğrencinin motivasyonunu yükselterek, onun öğrenme arzusunu canlı hale getirebilir. Öğretmenin sınıf yönetimindeki etkinliklerden biri de öğrencinin öğrenme isteğini sürekli canlı tutmasıdır. Geleneksel eğitimde, “Öğrenemeyen öğrenci yok, öğretemeyen öğretmen var.” inancı var idi. Günümüz eğitim anlayışında ise, “Öğrenmek istemeyene kimse bir şey öğretemez.” inancı yaygındır. Bu da öğretmenlerin sınıf yönetimi etkinliğini zorlaştırıyor. Çünkü öğretmeden önce, öğrencinin öğrenmeyi ister hâle getirilmesi için öğretmenin çaba sarf etmesi gerekir ki, bu da sınıf yönetimini zorlaştıran durumlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Mükemmel bir biçimde yönetilen geleneksel sınıf örneğini gözünüzde canlandırın: Sıralar bir satranç tahtasının üstüne yerleştirilmiş gibi düzenli. Öğrenciler defterlerini aynı açıda kullanıyor, kalemleri bir orkestranın keman bölümünün yayları gibi aynı anda hareket ediyor. Bütün gözler sınıfın ön tarafında duran öğretmenin üzerinde. Sessizlik hâkim, tek duyulan ses, öğretmenin elindeki tebeşirin tahtaya sürtünmesi. Bu çok ağırbaşlı ve uygun bir atmosfer; bir cenaze için. Oysa günümüzün ideal sınıfı çok farklı sesler ve görüntüler içeriyor(Kahn, 2018: 174). Hatta günümüzün ideal okullarında “gürültü” tercih edilen bir durumdur. Önemli olan, her öğrenciden çıkan sesin, öğretmenin sınıf yönetimi maharetiyle ahenkli bir müziğe dönüşmesini sağlamaktır.

Deneyim düzeyleri ne olursa olsun, öğretmenlerin karşılaştığı en büyük sorunlardan biri sınıf yönetimi(Huth 2015) olduğu gibi,yeni öğretmenlerin de en fazla yardım talebinde buldukları konular, sınıf yönetiminde karşılaştıkları problemlerle ilgilidir(Yılmaz 2010: 417). Yeni sınıf yönetimi yaklaşımları, öğretmenin sınıfta esnek olmasını gerektirdiği gibi, öğrencilerin birbirinden öğrenmesini sağlayacak bir sınıf düzeni oluşturmayı da gerekli kılmaktadır. Yeni eğitim sisteminin sınıflarında öğretmenin yönetici değil, rehber olduğu, öğrencinin kendi kendini yönlendirdiği eğitim durumları ortaya çıkmıştır(Khan 2018: 153). Ne ki, bu durumun, öğretmenin sınıfta etkisiz hale geldiği, sınıfı yönetme işinin öğrencide

kaldığı anlamına alınmaması gerektiği vurgulanmalıdır. Yeni sınıf yönetiminde, öğretmen yönetilen, öğrenci yöneten konumuna gelme yanlışlığına düşülmemelidir.

Öğretmen, sınıf yönetiminde çok önemli bir rol oynar. İyi yetişmiş ve profesyonel anlamda yetenekli öğretmenler, sınıf yönetiminde daha başarılıdır(Khatrı 2016). Profesyonelleşmiş öğretmenler, hem bilimsel anlamda iyi yetişmiş, hem de sınıf yönetimini etkili bir şekilde uygulayabilen uzman kişilerdir. Bu öğretmenler, öğretmenliğin hem bilim yönünü, hem de sanat yönünü etkili bir şekilde ortaya koymaya uygun kişilik yapısına sahiptirler.

Öğretimde Sınıf Yönetiminin Yeri ve Önemi

Öğretim bir sanattır, bundan dolayı icra edilmesi zor bir iştir. Sınıf yönetiminin iyi idare edilebilmesi, öğretmenler açısından özellikle yeni, tecrübesiz öğretmenler açısından zordur(Khatrı 2016). Öğretimin sanat olması, öğretmenliğin de bir sanat olması anlamına gelir. Öğretmenlik sanatı, salt öğretmenlik alan bilgisine sahip olmakla icra edilemez. Aynı zamanda, öğrenilen bilgilerin beceri halinde, uygulamaya konulması, öğretmenlik sanatının gereğidir. Bir işin bilgisini bilmekle, onun sanatını icra etmek arasında çok önemli farklılıklar vardır. Geçenlerde bir avukat şunları anlattı: Hukuk fakültesini birincilikle bitirmiş ve avukatlık sınavında da mükemmel bir not almıştım. Ama telefonun öteki ucunda bir müşteri olduğunda ne yapacağıma dair hiçbir şey bilmiyordum(Brown ve Duguid 2001: 216). Yönetim teorisyenleri ile yöneticiler benzer şeyi bilmelerine sahip olabilirler, ama farklı pratikleri onları birbirinden ayırır. Her ikisi de aynı kitap, dergi ve gazeteleri okuyor olabilirler, ama bu sayede birbirlerinin işini yapabilir hale gelemeler. İyi bir yönetim teorisyeni, yönetim pratiğini çok iyi açıklayabilir ama asla iyi bir yönetici olmayı başaramayabilir. Aynı şekilde mükemmel bir yönetici, son derece yeteneksiz bir teorisyen olabilir(Brown ve Duguid (2001: 115). Aynı şekilde eğitim fakültesini derece ile bitirip, iyi sınıf yönetemeyen öğretmenlerin varlığını biliyoruz. Geçmişte sınıf yönetimi dersi okumadığı halde iyi öğretmen olanların da varlığı, bu gerçeği teyit etmektedir. Dünyanın her yerinde teori ile uygulama arasında farklılıklar vardır. İrlandalı bir göçmen olarak ABD’de 36 yıl öğretmenlik yapan Frank Mc-Court, emekli olduktan sonra yazdığı “öğretmen” kitabında şu itirafta bulunuyordu: “Velilerle nasıl başa çıkacağımı ve sınıfta havada uçuşan sandviçlerle nasıl ilgileceğimi bana öğretmenlik derslerinde hiçbir eğitim profesörü söylememişti(McCourt 2006)”. Burada teorik olarak, kendini yeterli gören, ama sınıf yönetimi başta olmak üzere, öğretmenlik uygulamalarında kendini başarısız kabul eden bir öğretmenle karşı karşıyayız. Buradan da anlaşılıyor ki, sınıf yönetimi, salt teorik altyapı ile geçirilecek kadar kolay bir iş değildir. Bu durum deneyimsiz öğretmenlerde daha çok olmak üzere, deneyimli öğretmenler için de geçerlidir.

Bir öğretmenin alan bilgisine sahip olması yeterli değildir. Alan bilgisi yeterliği yanında organizasyon becerileri, yönetim becerileri, öğrencilerle iletişim, öğretim gerçekleştirilen yerin kültürünün de dikkate alınması vb. gibi unsurlar da öğretmenin üzerinde düşünmesi gereken noktalardır. Bunlar şüphesiz sınıf yönetimini etkileyen etkenler arasında da yer alır. Kültürün eğitim dışında bırakılması da sınıf yönetimini olumsuz yönde etkileyebilir. Çünkü sınıf bir örgüttür ve bütün örgütlerin olduğu gibi, sınıfın da kendine özgü bir iklimi ve kültürü vardır. Örgüt kültürü, örgütü meydana getiren bireylerin birbiriyle iletişimlerinden, ortak inanç ve değerleri ile sınıfın ortak normlarından meydana gelir. Öğretim demokratik bir ortamda meydana gelmektedir. Bu nedenle sınıfta demokratik kültürün yaşam biçimi haline getirilmesi, sınıf yönetiminin başarılı olması açısından önemlidir. Araştırmalar, öğretmenlerden alanlarında yetkin ve uzmanlaşmış olmalarına rağmen, sınıf yönetimi konusunda problem yaşadıklarını ortaya koymaktadır(Khatrı 2016). Çünkü sınıf yönetimi, öğretmenliğin daha çok sanat yönü ile ilgilidir ve sanatı icra etmek, her öğretmen için o kadar da kolay bir iş değildir.

Etkili sınıf yönetimi, öğretimde başarıyı ve kaliteyi doğrudan etkileme gücüne sahiptir. Özellikle günümüzde, deneyimli öğretmenlerin bile sınıflarda eğitim yapamamaktan şikâyet ettikleri bilinmektedir. Deneyimli öğretmenlerin, eski yöneticilik ustalığından eser kalmadığını beyan etmeleri, sınıflardaki öğretim yönetiminin eskisi gibi olmadığını işareti olarak değerlendirilebilir. Geleneksel öğretmen merkezli eğitim-öğretimin yerini, öğrenci merkezli eğitim-öğretime bıraktığı günümüz sınıflarında, öğretimin yönetimi, daha bir zorlaşmış görünmektedir. Deneyimli öğretmenlerin bile zorlandığı sınıf yönetiminin kaynağında, öğretmenlerin öğrencilerle insiyatifi paylaşamamaları sorunu yatmaktadır(Okutan 2010: 2). Günümüzde sınıflar, öğretmen merkezli eğitimdeki “patronca-tek adam yönetimi” yaklaşımı ile yönetilmeye uygun değildir. Çünkü günümüz eğitiminde sınıfların yönetimi, tek adam yönetiminden liderce yönetime, hatta yönetim yaklaşımına evrilmiştir. Geleneksel eğitimde öğretmenler, sınıfın tek hâkimi olarak, öğrencilere sadece ders anlatıp, otoriter bir sınıf yönetimi sergilemişlerdi. Bugün ise öğretmenler, deneyimli olmalarına rağmen, tek taraflı ders anlatarak, sınıfı yönetmede başarılı olamamaktadırlar. Çünkü günümüz eğitiminde “öğrencilerle ders anlatmak”

yaklaşımı geçerli hale gelmiştir. Bu durum da, öğretmenlerin sınıf yönetimi başarılarını zorlaştırmaktadır. Günümüz sınıflarında, öğretmen, sınıfı tek adam gibi değil, orkestra şefi gibi yönetmedikçe, başarılı olma şansı düşüktür. Geleneksel sınıflardaki sessiz sedasız sınıfları kolayca yönetip öğretimi gerçekleştiren öğretmen, günümüzde, “gürültülü” sınıflarında sınıfı yönetmede, kendini başarılı olarak değerlendirmektedir. Günümüzün öğretmeni, ister deneyimli, ister deneyimsiz olsun, sınıfta ortaya çıkan farklı sesleri, amaçlar doğrultusunda yönlendirerek, istenilen seviyeye getirmekle yükümlüdür. Bu yükümlülük, öğretmenlerin sınıf yönetimi etkinliğini zorlaştırmakta ve öğretmenlerin, sınıf yönetiminde kaosa sürüklenmelerine neden olmaktadır. Öğretmen farklı öğrenci özelliklerini, sorunlarını, tepkilerini, tartışmalarını yönlendirerek, dersin amaçları doğrultusunda, istenen yere gelmesini sağlamak zorundadır. Bu durum aslında bir yönetim eylemidir; sınıfı yönetmektir. Sınıf ortamında ortaya çıkan durum, bir yönetim olduğuna göre, bunun adı da sınıf yönetimidir. Yönetişim, sınıftaki bütün öğrencilerin öğretime katılması anlamına gelir. Sınıfta bulunan bütün kaynakları etkili ve verimli bir biçimde kullanabilme, önemli bir yönetim bilgi ve becerisi gerektirir. Bununla birlikte, öğretmenlik alan bilgisi ile ilgili yeni yaklaşımlardan da haberli olmak, günümüzde etkili öğretmen olmanın şartı olarak değerlendirilmelidir.

Örgütün olduğu her yerde mutlaka bir yönetimin yani yöneticinin olması şarttır. Çünkü örgütlerde birden çok ve farklı özelliklere sahip, farklı amaçları olan bireyler vardır. Bu bireyler eğer iyi yönetilmezlerse, her birey bireysel amacını öne çıkaracak, örgütsel amaçlardan sapmalar meydana gelecektir. Bu durum, sınıf için düşünüldüğünde, eğer sınıf iyi yönetilmezse, farklı bireysel amaçlar için sınıfta bulunan öğrenciler(örneğin arkadaş bulup bunlarla birlikte olmak, gibi) dersin amaçlarından saparak, bireysel amaçlarını gerçekleştirmenin yolunu bulacaklardır. Bu durumda öğretmenin deneyimi ne kadar fazla da olsa, alan bilgisi de ne kadar yeterli de olsa, sınıfta etkili bir öğretimin ortaya çıkma ihtimali çok düşük olacaktır. Sınıf yönetimi konusunda istenen yeterliğe sahip olmayan öğretmenlerin sınıflarında, kaliteli öğretim ortaya çıkmayacağından, kaliteli öğrenme de doğal olarak olmayacaktır.

Öğretmenlerin, öğretmenlik meslek dersleri bakımından yeterliklerinin özünde, etkili sınıf yönetimi yeterliği bulunmaktadır. Etkili sınıf yönetimi bilgi ve becerisine sahip öğretmen, aynı zamanda öğretim yöntemlerini, sınıftaki araç-gereçleri etkili kullanabilmekte; öğretim programını, öğrenci davranışlarını değiştirebilecek biçimde tanıyıp uygulayabilmektedir(Okutan 2010:5). Buna göre, etkili sınıf yönetimi, etkili öğretmenin bütün özelliklerinin özüdür. İyi yönetilmeyen sınıflarda eğitim-öğretimi sağlamak güçleşmekte, disiplin sorunları ortaya çıkarak, sınıfta öğretimin kalitesi düşmektedir.

İyi yönetilmeyen sınıflarda iyi öğretimin yapılması neredeyse imkânsızdır. Bu açıdan bakıldığında, sınıf yönetiminin öğretimde ne kadar önemli olduğu anlaşılabilir. Sınıflar ne kadar iyi yönetilirse, o kadar iyi bir öğretim ortamı oluşabilir. Başarılı bir öğretmenliğin olmazsa olmaz şartı da etkili bir sınıf yönetimi bilgi ve becerisine sahip olmaktır. Hızlı bir değişimin yaşandığı günümüzde, sınıflarda öğrencilerden kaynaklanan değişimler meydana gelmiştir. Bu değişimler, yeni sınıf yönetimi yaklaşımlarını gerektirdiği için deneyimli öğretmenler bile sınıflardaki bu değişimi yönetmekte zorlanıyor ve dolayısıyla öğretim yönetiminde istenilen başarıyı yakalayamıyorlar. Günümüz sınıflarında demokrasi kültürünün egemen olması zorunlu hâle geldiği için, otoriter öğretmenlerin sınıf yönetimi işi daha bir zorlaşmıştır. Öğrencilerin öğrenmeye istekli hâle getirilmesi, sınıfta demokrasinin bir yaşam biçimi hâline gelmesi anlamına gelmektedir. Sınıfta demokrasinin olması, bütün öğrencilerin birey olduğu ve her birinin bireysel özelliklerinin farklı olduğu gerçeğinin anlaşılması demektir. Demokrasinin olduğu sınıfta soru sormanın bilimin yarısı olduğuna inanılır. Bu demokratik sınıfta, öğrenciler, okulun yapısının ve vizyonunun oluşmasına katılmak yönünde teşvik edilir, öğrencilerin kendi öğrenmelerini ve yaşamlarını yönetebileceğine inanılır ve öğretmenin, etkinliklerinin yöneteni olmasından çok, bir danışman ve bir rehber olduğuna inanılır(Balme ve Bennis 2008: 192). Geleneksel okuldaki baskıcı anlayış, bu sınıflarda öğrencinin merak duygusunu teşvik eden ve güçlenmesini sağlayan bir anlayışa evriliyordu. Öğrenciler disiplini bozmadan soru sorma, sorulan sorulara, yine düzeni bozmadan istediği gibi cevap verme özgürlüğüne sahiptirler. Böyle bir ortamda, etkili sınıf yönetiminin ortaya çıkma ihtimali her zaman yüksektir. Otoriter öğretmenin, otoritesini zayıflatmadan, ama otoriter olmadan, sınıfı yönetmesi zorlu bir iştir. Bu durumun ortaya çıkması için sınıfta demokrasi kültürünün bir yaşam biçimine dönüşmesi zorunludur. Böyle bir sınıfta, öğrencilerin öğrenme arzuları karşılanacak ve bireysel gelişimleri ile akademik başarıları istenen düzeye gelecektir. Böyle bir sonucun ortaya çıkmasında en önemli itici gücün etkili sınıf yönetimi olduğu kuşkusuzdur.

İslami Eğitimde Sınıf Yönetimi

Okullarda din eğitimi yapmakla yükümlü öğretmenlerin, geleneksel eğitim anlayışından daha çok etkilendikleri için sınıf yönetiminde, yeni yaklaşımlara uyum yapmakta zorlandıkları söylenebilir. Bu durum, din ile geleneğin aynı anlamda değerlendirilmesi ile ilgili olabilir. Din kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenleri(DKABÖ), din eğitimi vermekle yükümlü olmaları bakımından, eğitimciliklerini İslami eğitimin kaynaklarına dayandırmakla yükümlüdürler. Ne oluyor da İslami alanyazındaki eğitim yöntemi ile bu öğretmenlerin sınıflarında ortaya çıkan eğitim yöntemi, dolayısıyla sınıf yönetimi arasında büyük farklılıklar ortaya çıkmaktadır?

Kur'an Allah Resulü'nü "Allah'tan gelen bir merhamet sayesinde, çevresindekilere karşı yumuşak huylu bir kişi(Al-i İmran: 159)" olarak anlatırken, O'nun için şu bilgiyi verir: "Andolsun ki, size kendi içinizden bir Peygamber gelmiştir. Sizin sıkıntıya düşmeniz ona pek ağır gelir. O size çok düşkün, müminlere karşı çok şefkatli ve çok merhametlidir(Tevbe: 128)." Yönetici konumunda olan herkesin, özellikle ilim öğreten öğretmenlerin öğrencilere, çok düşkün, şefkatli ve sevecen olmaları Kur'an'ın gereğidir. Din eğitimi ile yükümlü olanların bu özelliklere sahip olmaları, daha bir zorunluluk olarak açığa çıkmaktadır. O'nun bu özelliğinden dolayı, Hz. Muhammed(S.A.) Müslümanların her türlü sorunlarını açabildikleri ve güven duydukları öğretmenleriydi(Özbek 1994:21). Onun öğretiminin genel yöntemi, tatlı sesiyle istigrak ve vecd içinde önce Kur'an'dan ayetler okumak, sonra da bunları tefsir edip açıklamak ve kendisini dinleyenleri inanmaya davet etmektir(Özbek 1994: 22). Kendisini dinleyenler, aynı zamanda onun öğrencileriydi. Hz. Muhammed'in öğrencilerini yönetmesinde etkili olan en önemli unsur, merhamet olarak ortaya çıkmaktadır. Merhamet, öğretimin yönetilmesinde, "sevgi" kültürünün hayat bulmasına katkı yapan en önemli duygudur. Allah Resulü, "Allah beni zorlaştırıcı ve şaşırtıcı değil, lakin eğitimci(muallim/öğretmen) ve kolaylaştırıcı olarak göndermiştir" buyurmak suretiyle, onun eğitiminde merhametin önemine vurgu yapmıştır.

İslam'da eğitimin ilkesi, mutlak bilime, mutlak kudrete, mutlak iradeye sahip olan Allah inancıdır(Ayasbeyoğlu 1991:25). İslam'da talim ve terbiyenin amacı, inançlı, erdemli ve verimli insan yetiştirmektir(TDV, İ.A, 39.Cilt). İslam eğitim sistemi, inançlı, erdemli verimli insan yetiştirmeyi hedef edinmiştir. İslam eğitim sisteminde eğitim-öğretimin hedefi, öncelikle erdemli ve inançlı insanlar yetiştirmektir. Bu hedeften dolayı İslami eğitim, yetişmekte olan bireylerin eğitimlerini önemsemiş, kadın erkek herkese eğitimi farz kılmıştır. Böyle bir hedefe ulaşabilmenin yolu da merhamete dayalı bir öğretim yönetimini zorunlu kılmaktadır.

Hz. Peygamber çocukları her zaman sevmiş, onların sevilmesini, öpülüp okşanmasını, onlara şefkat ve merhamet gösterilmesini istemiştir(Sahnun 1996: 47). Bu öneri, İslami eğitimde sınıf yönetiminin sevgiye dayalı olarak uygulanmasını öğütlemektedir. Bu önerinin muhatabı olan öğretmenlerin, sınıf yönetiminde şiddeti ve kabalığı kullanması kabul edilebilir bir şey değildir.

Öğretmenlerin kızması ve gazabına göre hareket etmesi, ne çocukların terbiyesine şifa verir, ne de onun kalbine huzur getirir(Kabisi: 54). Görüldüğü gibi, İslami eğitimde aslanan terbiye etmek olup, bunun için şiddetten uzak durulmalıdır.

Bir hadiste, "Herhangi bir yönetici yönetme görevi ile görevlendirildiği topluma yumuşaklıkla muamele ederse, Allah da hesap gününde ona aynı şekilde muamele eder(250 Hadis: 113) diye buyurulmuştur. Buna göre öğretim görevi ile görevli olan öğretmenlere, sınıf yönetiminde yumuşak davranılması tavsiye edilmektedir. Öğrencilerin eğitiminden sorumlu öğretmen, öğrencilere yumuşak davranarak, onların eğitimlerine daha çok katkı yapabilecektir.

Eğitim-öğretim işlerinde öğrencilere, bilhassa küçük çocuklara sert davranmak yanlıştır. Çünkü sert davranmak, öğrencilerde kötü alışkanlıklar yaratır. Şiddet gösterilerek eğitim verilirse, öğrencinin ruh sevgisi yok olur; onları tembelleğe sevk eder, onları yalancılığa iter. Kalblerinde sakladıklarının tersini söylemeye çalışırlar; içi başka dışı başka hale gelirler. Bu haller onlarda git gide karakter halini alır. Bundan dolayı öğretmenler, çocuklara edep ve terbiye vereceğiz diye onlara karşı sert davranmamalıdır(Haldun 3.Cilt: 160). Öğrencilere sert davranarak sınıfın yönetilmesi, öğrencilerin sağlıklı karakter geliştirmesinin bir nedeni olabilir.

Hz. Peygamber'in hadisleri ve tatbikatı, eğitimcinin kaba, sert ve haşin olmaması, aksine şefkat ve merhamet sahibi olmasını gerekli kılmaktadır(Ay 1997:46). Eğitimcinin kaba, sert ve haşin olmaması gerektiği hususu, en çok da din öğreten öğretmenler için geçerlidir.

Eğitimde istenmeyen bir davranışı yönetirken, doğrudan doğruya hakaret mahiyetinde bir tepki kullanmamalı, ima ve şefkat yolu ile istenmeyen davranışı yönetmelidir(İhya, C.1, 57).İslâmi eğitimde

ima ve şefkat yolunun öğretmenlere tavsiye edilmesi, öğretmenlerin sınıf yönetiminde önemli kolaylıklar sağlar. Önemli olan öğretmenlerin İslam'ın tavsiyelerine uymaya çalışmasıdır.

Hz. Peygamber şöyle buyurdu: “Eğer insanlar deve kığını parçalamaktan men edilse, bunda mutlaka bir şey var deyip, herkes onu kırmaya çalışır(İhya, 1.Cilt: 144). Burada kuralların herkes tarafından soğuk karşılandığına vurgu yapılmakta ve öğretmenlerin kural koyarken, akla uygun ve mantıklı kural koymaya özen göstermeleri tavsiye edilmektedir. Böyle bir yolla konulan kuralların ilgililerce benimsenmesi, modern eğitim bilimlerinin de kabul ettiği bir yaklaşımdır.

Bir hocanın bilgisinin bereketli olabilmesi için ilim adamlarından, öğrencilerden hiçbirinin gönlünü kırmaması gerekir. İlimde, eğitim-öğretimde esas olan gönül hoşluğu ve gönül bağıdır(Zernuci 1980: 65). Öğretmen ile öğrenci arasında gönül köprüsü kurabilen öğretmen, sınıf yönetiminde daha başarılı bir performans sergileyebilir. Öğretmenle öğrenci arasında gönül birliği kurulabilirse, atasözünün dediği gibi, “İki gönül bir olursa samanlık seyran olur.” Sınıf yönetiminde sadece aklın gerektirdiği kurallar yetmez, aynı zamanda öğretmen öğrenci ilişkisinde gönül bağının da kurulması önemlidir.

Allah'ın Resülü kibar ve yumuşak huylu olduğu için etrafındakilere asla kaba davranmazdı, kimseyi hor görmezdi(Tirmizi 2015: 2.Cilt: 249). Allah Resülü'nün varisleri olduğuna inanan öğretmenlerin de, öğrencilerine kaba davranmamaları ve öğrencilerini hor görmemeleri gerekmektedir.

Eğitim öğretim işlerinde öğrencilere, bilhassa küçük yaştaki çocuklara sert davranmak zararlıdır. Çünkü bu sert davranmalar, öğrencilerde kötü bir alışkanlık yaratır. Bu türlü eğitim öğrencinin ruh ve yaradılışına baskı yapıp onların neşesini, iş ve çalışma sevgisini yok eder ve onları tembelleğe ve kızgın ellerin kendilerine uzanmasından korkarak, yalana ve kötülüğe sevk eder. Git gide bu haller adet ve karakter haline gelir. Bundan dolayı öğretmen, anne ve babalar edep ve terbiye vereceğiz diye çocuklara sert davranmamalıdır(Haldun 1970:3.cilt: 160).

Öğretmen öğretimde yumuşak konuşmasıyla ve kavratmasında da güzel inceliğiyle, öğrenciye hoşgörülü davranmalıdır. Öğretmen öğrenmeye hazır olmadığı hususları öğrenciye anlatmamalıdır(Kinani 2015: 117). Bu durum günümüzde “hazırbulunuşluk ilkesi” ile açıklanmaktadır.

Öğretmen, sınavı iyi olan öğrenciyi beğendiğini gizlememeli, arkadaşları içinde ona teşekkür edip takdirlerini belirtmeli ki, böylece hem onu hem de arkadaşlarını, bilgilerini artırmayı talep etme uğrunda çalışmaya yönlendirebilsin(Kinani 2015:121).

Çocuk hatalı bir davranışta bulunursa, bazı hallerde veli(öğretmen) buna göz yummalı ve çocuğun ar perdesini yırtmamalıdır(Çelebi 1974: 295). Öğrencinin her istenmeyen davranışını ayrıntısı ile gören öğretmen, öğrencinin ar perdesini yırtar. Bunun için öğretmen öğrencinin bütün istenmeyen davranışlarını görmemelidir.

İbni Sina'ya göre bütün dikkatin çocuğun ahlakını korumaya sarf edilmesi gerekir. Bu da çocukta aşırı sinir, şiddetli korku, üzüntü ve uykusuzluk bırakacak davranışlardan sakınmakla olur. Bunun yolu, her zaman çocuğun istediği şeyi göz önünde bulundurup onu yapmasını sağlamak; hoşlanmadığı şeylerden de onu uzak tutmakla mümkündür. Bütün bunlar, çocuğun her emrine boyun eğmek için değil, onun hayatını kolaylaştırmak için yapılır(Çelebi 1974: 296).

Çocuk bazı istenmeyen davranışlara eğilim gösterdiği zaman, mutlaka nasihat etmek gerekir. Nasihatın mutlaka güzel sözlerle ve yumuşak bur üslûpla yapılmasına dikkat edilmelidir. “Din nasihattir” hadisi de nasihatın, dinin en önemli esaslarından biri olduğuna işaret etmektedir. İslam geleneğinde nasihat yönteminin çok etkili bir şekilde uygulandığını görüyoruz(Bayraktar 1984:249). Buradaki nasihatten kasıt, öğrencilere sözel nutuklar atmak değil, öğretmenin davranışları ile model olup, davranış biçimiyle onlara nasihattir.

Öfke ve heyecan terbiyenin düşmanıdır. Öğretmenlerin kızması, öfke ile hareket etmesi, ne çocukların terbiyesine şifa verir, ne de onların kalbine huzur getirir(Bayraktar 1984:257). Öyleyse sınıf yönetiminde öğretmenlerin sakin olması, kızmaması, öfke ile hareket etmemesi öğretimin kalitesini ve öğrencilerin başarılarını artırır.

Hiç şüphesiz ince, latif ve şefkatli bir eğitim, çoğu zaman çocukların istikamet üzere, temiz ve dosdoğru bir şekilde eğitilmesini sağlar. Fakat inceliği, latifliği ve şefkati gereğinden fazla olan bir eğitim de aşırı derecede zarar verir. Çünkü bu tür bir eğitim, doğru kıvamı bulunmayan bir benlik inşa eder(Kutup 2017:211).

Sonuç

İslami eğitimin kaynakları olan Kur'an, sünnet ve İslâmî eğitim alanyazını, öğretmenlerin sınıf yönetimi tutum ve davranışlarına ilişkin çok açık önerileri barındırmaktadır. Buna göre, öğretmenlerin, özellikle de din eğitimi vermekle yükümlü öğretmenlerin, tutum ve davranışlarında bu önerilerin somutlaşması beklenir.

İslami eğitimin temel kaynağı olan Kur'an ve Sünnete göre, Allah Resulü(S.A.) Müslümanlara gönderilmiş bir eğitimci, bir öğretmendir. Bir öğretmen olarak gönderilen Allah Resulü(S.A.), merhamet ederek öğretmenlik yaptığını altını çizerek, öğretmen olarak merhamet edersek, öncelikle öğrencilerden olmak üzere, herkesten merhamet göreceğimize vurgu yapmaktadır. Hz. Muhammed(S.A.) Müslümanların her türlü sorunlarını açabildikleri ve güven duydukları öğretmenleriydi. Onun öğretiminin genel yöntemi, tatlı sesiyle istiğrak ve vecd içinde önce Kur'an'dan ayetler okumak, sonra da bunları tefsir edip açıklamak ve kendisini dinleyenleri inanmaya davet etmektir. Kendisini dinleyenler, aynı zamanda onun öğrencileriydi. Görülüyor ki, öğrencileri ile arasında çok önemli bir güven ilişkisi söz konusu idi. Kur'an, Allah Resulü'nü, "Allah'tan gelen bir merhamet sayesinde, çevresindekilere karşı yumuşak huylu bir kişi" olarak anlatır. Çevresindekilerden kasıt, aile efradından başlayan ve bütün ahabını kapsayan bir topluluktur. Buna göre, onun öğretimi yönetmesinde etkili olan en önemli unsur, merhamet olarak ortaya çıkmaktadır. Merhamet, öğretimin yönetilmesinde, "sevgi" kültürünün hayat bulmasına katkı yapan en önemli duygudur. Allah Resulü, "Allah beni zorlaştırıcı ve şaşırtıcı değil, lakin eğitimci(muallim/öğretmen) ve kolaylaştırıcı olarak göndermiştir" buyurmak suretiyle, onun eğitiminde merhametin önemine vurgu yapmıştır. Başka bir hadiste, "Herhangi bir yönetici, yönetme görevi ile görevlendirildiği topluma yumuşaklıkla muamele ederse, Allah da hesap gününde ona aynı şekilde muamele eder" diye buyurulmuştur.

İslami alanyazında, çocuğun hatalı bir davranışta bulunması durumunda, "Bazı hallerde veli(öğretmen) buna göz yummalı ve çocuğun ar perdesini yırtmamalıdır" ilkesi dikkat çekmektedir. Buna göre, günümüzün sınıf yönetiminde "görmezden gelme" tepkisi olarak bilinen duruma, önemle vurgu yapılmaktadır.

İbni Sina'ya göre, bütün dikkatin çocuğun ahlakını korumaya sarf edilmesi gerekir. Bu da çocukta aşırı sinir, şiddetli korku, üzüntü ve uykusuzluk bırakacak davranışlardan sakınmakla olur. Öğretmen, özellikle dini öğretecek öğretmenin, öğrencilere aşırı sinirlenmemesi, onları korkutmaması, üzmemesi ve onların uykusuz kalmasına neden olacak davranışlardan sakınmalıdır.

Okul disiplini konusunda dayanın zorunluluklar tahtında kullanılması, İslam pedagoglarını bir hayli meşgul etmiş, fakat genellikle cezanın ıslah vazifesi üzerinde durulduğu gibi, özellikle, yaşları bakımından sorumluluk hudutlarına girmeyen çocuklar üzerinde dayak cezasının tatbikinden sakınılmıştır. İslami eğitimde aslolan yumuşak bir yaklaşım ile muamele ve ıslah-ı nefis cezasıdır. Kesinlikle İslam, eğitimde cezayı önceleyen bir uygulamayı uygun görmez.

İslami eğitimde çocukların cezalandırılabilmesine ilişkin ruhsat olmasına rağmen, cezanın İslami eğitimde kullanılması önerilmez. Hz. Peygamber'in çocukların -yaptıkları yanlış hareketten sonra bile-başını okşaması son derece önemlidir. Hz. Peygamber çocukları her zaman sevmiş, onların sevilmesini, öpülüp okşanmasını, onlara şefkat ve merhamet gösterilmesini istemiştir. Bu öneri, İslami eğitimde sınıf yönetiminin sevgiye dayalı olarak uygulanmasını öğütlemektedir. Öğretmenlerin özellikle din öğrenen öğretmenlerin sınıf yönetiminde sevgiyi egemen kılmasına özen gösterilmesi önerilmektedir.

Başta İbni Haldun ve Gazali olmak üzere birçok İslâm bilgini, eğitimde istenmeyen bir davranışı yönetirken, doğrudan doğruya hakaret mahiyetinde bir tepki kullanmamayı, ima ve şefkat yolu ile istenmeyen davranışı yönetmeyi ve istenmeyen öğrenci davranışını önlemede de bu yolun izlenmesi gerektiğine vurgu yapmaktadır.

Eğitim öğretim işlerinde öğrencilere, bilhassa küçük yaştaki çocuklara sert davranmak zararlıdır. Çünkü bu sert davranmalar, öğrencilerde kötü bir alışkanlık yaratır. Bu türlü eğitim öğrencinin ruh ve yaradılışına baskı yapıp onların neşesini, iş ve çalışma sevgisini yok eder ve onları tembelliğe ve kızgın ellerin kendilerine uzanmasından korkarak, yalana ve kötülüğe sevk eder. Git gide bu haller adet ve karakter haline gelir. Bundan dolayı öğretmen, anne ve babalar edep ve terbiye vereceğiz diye çocuklara sert davranmamalıdır.

Günümüz eğitim siteminde dayanın ve şiddetin mevzuatta yasaklanmış olması, bu davranışların eğitimden fiilen kalkmış olmasına anlamına gelmez. Nitekim zaman zaman bu yanlış davranışların okullarda yaşandığına ilişkin haberleri takip ediyoruz.

Özellikle din eğitimi vermekle yükümlü öğretmenlerin eğitimde şiddeti ve dayayı kullanıyor olması, İslami eğitim adına üzüntü verici bir durumdur. Hz. Peygamberin varisleri olduğunu iddia eden din

eğitimi veren öğretmenlerin Allah Resülü' nün eğitim yöntemini kullanmıyor olması, üzerinde durulması gereken önemli bir sorundur. Sınıfında korkunun egemen olduğu bir ortamda öğrencilerin din eğitiminden hoşnut olmaları mümkün değildir. Okulu sevmeyen öğrencinin temel sorunu, öğretmeni sevmemektir. Öğretmeni sevmeyen öğrenci, ilgili öğretmenin dersini de sevmez. Öğretmenin tutum ve davranışlarından dolayı din eğitiminden hoşnut olmayan öğrencinin, din eğitiminde istenilen performansı göstermesini beklemek boşuna bir beklentidir. Hz. Peygamberin(S.A.) varisi olduğunu iddia eden din öğreten öğretmenlerin, dini sevdirememesi bir yana, dinden soğutması kabul edilebilir bir durum değildir.

Günümüz İslami eğitimi vermekle yükümlü öğretmenlerin sınıf yönetiminde daha bir İslami ilkelere uygun davranışlar sergilemeleri, bir zorunluluk olarak değerlendirilmelidir. Öğretmenler içinde en çok sevilen ve saygı duyulan öğretmenler olmak, başta din öğreten öğretmenlere uygundur. Çünkü İslami eğitimle yükümlü öğretmenlerin, sınıf yönetiminde, diğer öğretmenlere rol model olmaları, onların misyonuna daha uygun düşmektedir. Din öğreten öğretmenlerin, dini alanyazını daha iyi takip edip, Kur'an ve Sünnetin önerilerini, özellikle sınıf yönetimi davranışlarında somutlaştırmaları, İslami eğitimde, sınıf yönetiminin kalitesini artıracaktır. Böylece, din öğretimini icra eden öğretmenlerin, sınıf yönetiminin daha bir insani olmaya uygun olacağı söylenebilir.

KAYNAKÇA

- Ay, M.E. **Ailede ve Okulda İdeal Din Eğitimi**(1977). İstanbul: Mavi Yayınları
- Ayasbeyoğlu, N.(1991). **İslamiyet'in eğitimimize getirdiği değerler ve Kur'an-ı Kerim'in eğitimle ilgili ayetlerinin tahlili**, İstanbul, M.E.B. Yayınları
- Balme, C. ve Bennis, D.(2008). **Alternatif eğitim**, Editör: MattHern (Çev.Eylem Çağdaş Babaođlu), İstanbul: Kalkedon yay.
- Başar, H.(2012). **Sınıf Yönetimi**, Ankara. Morpa Ofset
- Başar, H.(1998). **Sınıf Yönetimi**, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi
- Başar, H.(1991). "Sınıf Yönetimi", **İzmir: 1.Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı, (25-27 Kasım 1991)**.
- Bayraktar, M. F.(1984). **İslam Eğitiminde Öğretmen-Öğrenci Münasebetleri**, İstanbul, M.Ü.İ.F.Yayınları
- Brown J. S. ve Duguid P. (2001), **Enformasyonun Sosyal Yaşamı**, (Çev. İbrahim Bingöl), İstanbul: Türk Henkel Dergisi Yayınları 15
- Çelebi, A.(1974). **İslam'da Eğitim Öğretim Tarihi**, (Çev. A. Yardım), İstanbul: Damla Yayınları
- Çelik, V.(2003). **Sınıf Yönetimi**, Ankara: Nobel Yayıncılık
- DİB,(1999). **250 Hadis**
- DİB,(1999). **Seçme Hadisler**
- Erdoğan, İ.(2000). **Sınıf Yönetimi**, İstanbul. Sistem Yayıncılık
- Gazali(1977). İhya, Cilt 1, (Çev. Ahmet Serdarođlu), İstanbul: Bedir Yayınları
- Gazali(1977). İhya, Cilt 3, (Çev. Ahmet Serdarođlu), İstanbul: Bedir Yayınları
- Haldun, İ. **Mukaddime**, 3. Cilt.(Çev.Z. K.Ugan), İstanbul: Milli Eğitim Basımevi

- Huth, R. (2015).“A StrategyforClassroomSuccess”, **Jurnal on Best TeachingPractices, JuneVol. 2, Issue 2).**
- Işıklıdoğan, D.(2014). “Eğitim ve Din Eğitimi Kaynaklarında Öğretmen Nitelikleri”, **e-Şarkiyat İlimi Araştırmalar Dergisi, Sayı XI.**
- Kabisi(1966). **İslam’da Öğretmen ve Öğrenci Meselelerine Dair Geniş Risale,**(Çev. S.Ateş ve H.R.Öymen), Ankara: A.Ü. Basımevi
- Khatrı, N. B. (2016). “Classroom Management in Elt,” **İnternationalJournal of English andLiterature(IJEL), Vo.6, Issue 6, 79-84**
- Khan, S. **Dünya Okulu,** (Çev.CemAkaş), Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2018
- Kettani, M. A.(Çev.A. Özel, (1993). **Hız Peygamber’in Yönetiminde Sosyal Hayat ve Kurumlar, Cilt 3,** İstanbul: İz Yayıncılık
- Kinani(2015). **İslami Gelenekte Eğitim Ahlakı,** (Çev. M.Ş. Aydın), Ankara: TDV Yayınları
- Kutup, M.(2017). **İslami Eğitim Metodu,**(Çev. M. B. Eryarsoy), İstanbul: Beka Yayınları
- Mansor, A. N. Eng,W. K. Rasul, M.S. Izham, M. Hamzah, M. ve Aida Hanim A. Hamid, A. H. A. (2012). “EffectiveClassroom Management”, **İnternationalEducationStudies; Vol.5, No.5.**
- Kur’anı Kerim ve Türkçe Açıklamalı Meali(1992),** Heyet, Medine: Mushaf-ı Şerif Basım Kurumu
- Oğuzkan, F.(1981). **Eğitim Terimleri Sözlüğü,** Ankara: TDK Yayınları
- Okutan, M.(2012). **Sınıf Yönetiminde Örnek Olaylar,** Anakar: PEGEM Yayınları
- Özden, Y.(1999). **Eğitimde Yeni değerler,** Ankara: Pegem Yay.
- Özbek, A.(1994). **Bir Eğitimci Olarak Hz. Muhammed, Konya:** Esra Yayınları
- Sahnun, İ. (1996). **Eğitim ve Öğretimin Esasları,** (Çev. M.F.Bayraktar), İstanbul: M.Ü.İ.F. Yayınları TDV, **İslam Ansiklopedisi, 39.Cilt**
- Tirmizi(2015). **Şemali Şerif Şerhi, 2. Cilt,** (Çev. M.Y.Kandemir), İstanbul
- Tirmizi(2015). **Şemali Şerif Şerhi, 3. Cilt,** (Çev. M.Y.Kandemir), İstanbul
- Yılmaz. M. (2010).“ Din öğretiminde sınıf yönetimi”, **Etkili Din Öğretimi,** (Ed. Şaban Karaköse), İstanbul, TİDEF Yayınları:
- Zernuci, B.(1980). **Talim’ülMüteallim,**(Çev. Y.V. Yavuz), İstanbul: Çağrı Yayınları